

Nro 49.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Decembernek 16-dik napján 1794.
esztendőben.*

Lengyel Ország.

Mindenek úgy gondolkoznak vala, hogy *Warsóviának* Oroszok által lett el foglaltatása után, Lengyel országnak, mind felsőbb mind alsóbb részeibe vissza fog a' meg haboritott tsendesség térni, azomban, a' mint a' *Berlini* levelek beszélik, és a' *Bétsi* diarium is meg erősíti, még mostanis folyamatyában vagyon az insurrectió déli Prussiabán; meg most is találatnak a' nyughatatlan elméjű nemes és nemtelen Sarmaták között olyanok, a' kik most e', most ama kerülebe bé tsapnak, pusztítanak, égnek, és a' hol Prussus katonákra találnak, azokat vágják és ölik,

sőt egész Silesiaig ki szoktak portára járni — a' köz népet magokhoz tsábitani, és hol egy hol más törvényteleniséget gyakorlani. — A' déli Prussziában lévő Lengyel községek le tsendesítésére, és ezére való hozására, egy igen gyökeres, és hathatos proclamatiót hirdettetett ki a' Fels. Prussiai király, mellyben illyetén módon festetik le a' Lengyeleknek előbbi állapotok: „Eleitől fogva úgymond szabad tettése szerént, és minden határ nélkül való hatalommal uralkodott a' Lengyel nemesség a' maga polgár társain, a' nemességnek szegényebb részével magát szolgáltatta, a' polgárokat tsak nem minden közönséges hivatalokból ki rekeresztette, a' parafztsággal pedig tyrannus módon, és szabad tettése szerént bánt, sőt a' Protestánsoknak ország törvény által engedtetett türedelmét is, gyakorta a' leg súlyosabb nyomorgatásokkal, és üldözésekkel kötötte öfzve. — Ellenben a' mióta ez a' tartomány, (érisd a' déli Prussziát, melly a' Lengyel orizági Geographiában Nagy Lengyel orizágnak neveztetik) ö Felségének közönségesen által adatatott, azólatól fogva minden karba és rendbe helyheztetett lakosok egyenlő módon védelmeztetnek az uralkodó által. — A' leg szegényebb nemes is ingyen neveltetik, a' hadi tiztségeknak pályájában egyenlő lépésekkel megyen előre, a' leg gazdagabbai, (a' Prussiai ármádiánál, ki vévén az ártilléria regementeket, egy nemtelen se mehet fellyebb strázsa mesterségnél, és így minden fő és Stabalis tizt nemes, soha égyik a' másiknak eleibe nem tetetik, és ha betsületesen viseli magát, 's életben marad, minden tizt, minden külömbség nélkül el éri a' Generálisságot), soha sem alkalmaztatik állapotjat betstelenítő szolgálatokra, és talentomainak haszna vételére minden út nyitva vagyott előtte. — Azok a' várasak mellyek egész százdokon által, romladozásban vóltanak a' Lengyel uralkodás alatt, ki vétettek régi állapotokból, és személyes szorgalmatossága által nemtsak minden bölögságnak graditsát el érheti a' polgár,

hanem a' törvények is fedezik ötet annak birto-
kában, és a' talentom 's jó erkölts a' leg méltó-
ságosabb polgári hivatalokra utat nyitnak mara-
dékaiknak. — A' Lengyel nemesség alatt baromi
áliapatra le tálzitatott falusi nép, polgári valósá-
got nyert, nem bánhat többé vele szabad tettzése
szerént gonosz ura, minden földes urasági hata-
lommal való vissza élés meg büntettetik a' tör-
vény által, és minden jobbágy védelmeztetik a'
nyomorgattatástól. — Minden vallású lakos, pol-
gári valóságára és jussaira nézve, egyenlő módon
tartatik, és soha sem nyomorgattatik, 's üldöz-
tetik vallásbeli értelme miatt.

Posenből, avagy *Posnaniából*, a' mostani déli
Prussiának egy nevezetes városából írják *Nov. 26-*
ikán, hogy *Kilinski Warsóviai* hires varga, a' ki
is a' Lengyel insurrecciónnak rövid ideje alatt kü-
lömbkülömbfelé rolléi által nevezetes emberré tet-
te magát, de talám tsak a' magához hasonlók
közt, *Posenbe* menvén, leg ottan el fogattatott.
— Ugyan onnan iratik, hogy *Prágát*, *Warsóviának*
a' *Vistulán* túl fekvő leg nevezetesebb külső váro-
sát annyira el pasztitották az Orosz seregek, hogy
egy szazad alatt sem bújhatik ki halomra omlott
maradványai közül. — Magában *Warsóviában* is-
mét a' régi lábra állitatott az ország kórmánya,
és az egész hatalom vissza adattatott a' királynak,
és azt az ügy nevezett *Conseil Permanent*-nek, az
az, állandó tanátsnak segedelmével gyakorlásba
is vette. — A' városban kevés Orosz katonák
vagnak, töbnire mindnyájan a' Prussusok ostro-
ma alatt készitetett sántzokba és föld várakba
vonták magokat, és fő kvártélyok *Mokotowban*
vagyon, ott a' hol vólt a' *Kosciuskó* Generál fő
kvártélyja is. A' Prussus seregek közül egy gya-
log, és egy fekete huzár regement fekszik a' vá-
rasban, és az ügy nevezett *új világ* úttzában. — Egy
Dantziból jött magános levél azt beszéli, hogy
Dümourier néhai Frantzia Generál, Orosz Kurir
ruhában fel öltözve, ottan által utazván, Len-

gyel országba ment, minekelőtte még *Warsóviát* el foglalták volna az Orosz seregek; a' minthogy mingyárt parantsolat érkezett *Berlinből*, hogy réá vigyazzanak, és ha észre veszik, kaparítsák meg. Az onnan küldetett lefestetése, egészen meg égyezett, az Orosz kurir köntösben városunkon által ment *Dümourierrel*.

Egy Német Birodalombeli közönséges levél ellenben azt beszéli erről a' példás *avanturierről*, hogy ő most Helvetziában múlat, erőssen figyelmez a' *Párisi* dolgokra, és vólt planumának, mellynek tárgya a' vala, hogy constitúciónális királya légyen Frantzia országnak, tökéletességre való vitelére, a' *Párisi* Convent által felettébb meg bosszontatott, és közönséges utálatba vitetett Jakobinusoknak segítsége által akar élni, 's velek égyütt belső háborút indítani. Ez igaz légyen e', vagy nem, bizonyossan nem mondhattuk; de azt tagadni nem lehet, hogy a' nagy talentomú emberek, a' kik közül való *Dümourier* is, mindenkor messzére ki ható, és tsavargó gondolatokkal birnak. — Tsudállatos dolog vólna, hogyha végtére Frantzia országban épen azok az emberek állitanák vissza a' királyi hatalmat, a' kik azt le rontották, t. i. a' Jakobinusok, e' pedig nem lehetetlenség.

Frantzia Ország.

A' Jakobinusi gonosz, és az egész Európa szemei előtt igen útalatos társaság halalos betegségére, és abban való meg halására tulajdonképen ezen környülállások szolgálattak alkalmatosságot. Régtől fogva zugolodtak minden jó polgárok Frantzia országban, hogy bátor a' leg jobb patrióták lettenek légyen is, bátor készek lettenek légyen is hazájoknak javáért és boldogságáért nemtsak vagyonaikat, hanem életeket is feláldozni: még is mindazáltal, hogyha a' Jakobinusok közt nem vóltak, hogyha velek egy for-

mán nem gondolkoztak, ha ő általok nem ajánl-
tattak, sem hazafiúságokról való tanubizonyosság
levelet nem nyerhettek, sem semmi közönséges hi-
vatalra nem alkalmaztattak. — Múlt Juliusnak
27-ik napján, a' mellyen t. i. ezen gonosz Társa-
ságnak feje *Roberspiere* meg bukott, egyszeriben
ki ütött a' népnek ellenek régtől fogva gerjedő,
de titkon lappangó haragjának tüze. Ettől a'
szentpillantástól fogva közönségesen más értelem-
ben vólt a' felől a' publicum, mint annakelőtte,
lassan lassan kissebbedett mind közönséges, mind
magános tekintetek, és hogyha a' Convent indu-
lattyát nem mérseklette vólna, még akkor min-
gyárt bé szögeztette vólna a' Jakobinusok egybe-
gyűllésének szokott helyét, az úgy nevezett Ja-
kobinusok klastromát. — Noha önnön magok a'
Jakobinusok is tapasztalták mind a' Conventnek,
mind a' Nemzetnek érántok való nagy hidegsé-
gét; még is mindazáltal pártját fogták *Nantesi*
gyilkos társoknak *Carriere* nek, 's azt merték
mondani, hogy készebbek lesznek mind halomba
rakatni testeiket, mint ötet a' revolutionale fo-
rum kezébe adattatni engedni. Ezen szókon na-
gyon meg indúltak a' halgatok, és nép, és egyen-
kent ki tsúszván a' gyűllés házból, strázsakat vit-
tek, és a' mint már másszor is jelentettük, kövekkel
hajigáltak, 's botokkal és korbátsokkal verték ki
onnan a' Jakobinusokat, és ekkor olztán a' Con-
vent is bé záratta gyűlléseknek helyet, irásaikat
le petsételtette s. a' t.

Ennek a' gonosz Társaságnak meg buktatása
több örömet okozott nemcsak *Párisban*, hanem
az egész országban, mint a' Frantzia fegyvernek
minden szerentséje, és idegen ellenségein vett győ-
zedelmei. Azóltatól fogva sok tsufos irások jönnek
ki ellenek. — Egy *Párisi* közönséges levél, *Mis-
sager du Soir* nevezetű, ekként hívja a' népet a'
Párisi Klútnak temetségére: „Az anya Társaság-
nak örökösei minden közönséges es titkos tolvá-
jokat, haramjákat, spitzpubokat, bankerotoso-

kat, kártátsal ölöket, vízbe fojtókat, egy szóval, minden kemény revolutiúnistákat kérnek, hogy hólnap egész massában jelennyenek meg a' néhai Jakobinusok klastromában az *Honoré* útzában ezen annya Társaságnak temetségére, a' melly e' folyó hólnapnak, t. i. Novembernek 12 ikét követett éjjel a' vér folyásnak keserves fájdalmai közt meg halálozott. — Doctor *Dühem* fel fogja jegyezni ezen rettentő nyavalyának okait, és egy szersmind egy okoskodó ditsériát mond a' *Roberspiere* revolutiönale Tribunalja felett. — *Bassal* pap fog a' holt felett prédikatziót mondani, és virtusait előszámlálni. — Kéretetnek a' hivatalosok, oda haza ne felejtsek kelzkenőiket, mivel természet felett való ékesen szóllással fog a' prédikáló szólani. — Szorossan fognak a' várasi katonák vigyazni, hogy meg ne lopják egymást az atyafiak. *Collot d'Herbois*, *Billaud de Varennes*, *Crassoux* és *Levasseur* fogják a' koporsó terítő polzióinak négy végeit vinni, és keservesen sirni. — Minthogy *Carriernek* történetből jelen nem lehet lenni, és a' holt testet a' szentelt vízzel meg öntözni, helyette *Chales* abbas fog mankóin szolgálatot tenni. — A' republicanusi házasság énekléssel és tántzal, mellyben *Barrere* és *Crassoux* asszony jadzak a' fő rollát, fogja a' halotti pompát bé rekészteni. — Végtére meg frisseltetés véget egy egy pohár vért fognak a' jelenvalók innya s. a' t. — *Nov.* 11 dikén a' város örző katonái által kvártélyára kisírtetvén *Carrier*, nagyon átkozta, motskolta és Frantzia *Atillá* nak, 's *Alba* nak nevezte ötöt a' nép. — Austriai Belgiomnak néhány varasaiban, nevezetessen *Dornikban* és *Athban* nagy zenebonak vóltának, mivel vannak ollyanok a' kik titkon contrarevolutióra ingerlették és készítették a' népet. E' miatt néhány seregeket kellett *Dornikba* küldeni.

Éppen úgy bánt a' *Párisi Convent* a' Frantziák által el foglaltatott tartományokkal, mint azok az ifjos vadászok, a' kik előre bé itták az

általok lövetendő farkasoknak bőreit. A' Convent, Flandriának, Brabantiának és a' *Lüttichi* avagy *Leódiai* püspökségnek *Párisba* küldetett követeit, a' nemzeti képviselők társaságába fel vévén, következendő módon osztotta fel azon tartományokat. *Brabantziát* 4 kerületre, mellynek nevezetesebb helyei *Brüsszel*, *Löven*, *Antverpia*, és *Nivelles*; *Tirlemontot* és *Mecheint* attól külön szakasztván különös kerületre osztotta. — *Flandriát* 7 kerületekre, mellyeknek fő városai, a' mellyekről t. i. fognak a' kerületek neveztetni, *Gent*, *Brugges*, *Ostende*, *Nieuport*, *Dixmude*, *Cortryk* és *Oudenarde*. — *Hennegaut* három kerületekre, mellyeknek fő városai *Mons*, *Ath* és *Binch*. — A' *Namuri* kerület *Namurt*, *Charleroyt*, és e' két városnak vidékeit foglallya magában. — A' *Lüttichi* kerülethez mind a' vagyon köttetve, a' mi ennekelőtte azon püspökséghez tartozott. — Minden Austriai Belgiomban és *Lüttichi* püspökségben levő hivatalosok meg fosztatván hivatallyaiktól, mások tétettek helyekre.

A' köz Jóra ügyelő Commissió, a' külső országai correspondentiát egészen magához vette, és már most e' folytattya a' politica dolgokat. Ellenben a' külső földekkel levelező commissiónak kötelessége leszen ezután a' mesterségeket és fabrikákat tárgyazó külső országai új találmányokat Fr. országba által plántalni, és ezen végből a' külső országai fő iskolákkal, és Tudósokkal levelezni. — Minden más országokban mulató Frantzia Agensek köteleztetnek, az ott levő fabrikáknak manufacturáknak, új alkotmányoknak, és eszközöknek minéműségéről ezen commissiót tudositani. — *Nov. 27* ikén, *Barneville* polgárnak, a' ki is egy olly alkotmányt talált, melly által épen olly finum muselinokat lehet készíteni, mint az Indiai muselin, 200000 livrát rendelt a' Convent új muselin fabrikájának fel állítására.

A' tudományokra ügyelő Commissiónak javaslására azt végzette, *Nov. 16* ikén a' Convent,

hogy az egész Fr. respUBLICÁBAN elementaris, avagy kezdő iskolák álltassanak fel, mellyben az a' vég vagyon, hogy mind a' két nemen lévő gyermekek tanitassanak a' nékiek szükséges tudományokra. — Ezer lakosra egy elementaris iskola tételik, és az előbbi szerzetes, és másfele papoknak hajlékaik fordittatnak az iskolákra. — Minden iskolában két osztály fog lenni, egyik a' férfi másik a' leány gyermekeké, és így két tanító fog lenni, egy férfi a' férfi gyermekeknek, a' másik asszony a' leány gyermekeknek neveltetésre és tanításokra; a' férfi tanítónak éltendőként 1200, az asszony tanítónak pedig 1000 livra fizetése fog járni. — Mind a' kettő köteles lesz azon könyvek szerént tanítani, a' mellyek a' Convent parantsolatlyából fognak ezen végre készíteni. — Mind a' két tanító egy tudományra ügyelő directió alatt fog lenni, és meg vizsgáltni. — Azon városokban, a' mellyekben 20000 lakosnál több vagyon a' férfi tanító 1500, az asszony tanító pedig 1200 livra fizetést velzen.

Nemtsak ellenségeiken vett számos győzedelmekkel, hanem azzal is diusekedett, a' fe lyebb említett napon tartatott gyűlésben a' köz Jóra ügyelő Commissió, hogy a' Fr. országú ágyú öntőműhelyekben készült, és az ellenségtől elnyeretett ágyúkkal együtt, 62000 ágyúja vagyon a' Fr. respUBLICÁBAN.

Nagy Britannia.

Nov. 18 ikán este ismét egy kurir érkezett a' Yorki hertzeigről Londonba, a' ki által oda vitetett irások és fontos dolgok leg ottan ministerialis gyűlésre adak alkalmatosságot, melly éjfél után három óráig tartott. — Ezen gyűlésnek veleje közöltetvén reggel a' királlyal, mingyárt egy királyi, proclamatió hirdettetett ki, a' melly által, a' mint már a' múlt alkalmatossággal is jelentettük, Novembernek 25 ik napjáról, Dec.

go ik napjára halasztatott a' Parlamentomnak öfz-
ve gyűllése. — Ezen halasztásnak okáról, sokan
sok féle képen okoskodnak; némelleyek *Pitt* mi-
nister ezen halasztása tulajdonittják, a' ki azon
idő alatt is több több parlamentalis tagokat akar
az udvar rélzére vonni, és elegendő segítséget
szerezni a' hadakozásnak további folytatására.
— Mások a' ministerek közt támadott égyenet-
lenséget okozzák, és azt hitették el magokkal,
hogy *Pitt* minister meg lévén sértettelve, le akar
hivata yáról mondani, a' melly ugyan a' jelen-
való kétséges környűlálások közt képtelentégnek
lenni láttatik. — Ismét mások úgy gondolkoznak,
hogy a' bekességnek *Londonba* kü detett pontyai
miatt halasztatott légyen a' Parlamentom öfzve
gyűllése, melly vélekedésre kiváltképen a' *Yorki*
hertzegnek a' *Nimwégeni* Frantzia commendánsal
tartott rövid conferentiája adott alkalmatossá-
got. —

Nov. 24 ikén ismét titkos tanáts gyűllést tar-
tottak a' ministerek, mellyben *Dundas* úr, *Spencer*
Gróf, *Windham* hadi titoknok, és *Lord Mul-*
grave is jelen vóltanak — az utólsó 15 ezer lo-
vas és gyaog katonakkal mondatik leg közelebb
útnak indúlni, de hová, hová nem, titokban tar-
tatik. Az a' hir folydogál *Londonban*, hogy a'
király és ministerium nemtsak semmi hajandó-
ságot nem mutatnak a' Frantzia respublicával
való békesség szerzésre, hanem ennekfe ette egy-
néhány ezer kü ső katonat akar zsóldba venni, és
körme szakadásáig folytatni jövő esztendőben is
a' hadakozást. — Annak pedig, hogy semmi ked-
vet nem mutat a' békességre, e' mond tik kivált-
képen való okának lenni, hogy olyatén dolgo-
kat kíván a' *Párisi* Convent, a' mellyekre lehe-
tetlen Nagy Britanniának maga kára és gyalá-
zattya nélkül réá a lani, nevezetessen azt kíván-
nyák a' Frantziák: 1. hogy minden napkeleti és
napnyugoti Indiákon el vétetett tartományaikat,
és örökségeiket adják vissza a' Brittusok — 2.
hogy fizessék meg a' *Touloni* ki kötő helyben

nékiek okoztatott károkat — 3. hogy minden Angliában lévő Frantzia emigránsok és desertorok adattassanak ki nékiek. — Azomban az is beszéltetik a' *Londoni* kaffé házakban, hogy az Amériki Szabad Statusoknak *Londonban* mulató követje rövid időn *Párisba* fog utazni egy igen fontos, és az egész Európára nézve hasznos dolognak elközlése véget.

Wills James hajós kapitány azt a' szomorú hirt vitte a' *Londoni assecuransoknak*, hogy a' *Sándor* nevű 74 ágyús hadakozó hajót, 40 Anglus kereskedő hajóval együtt *Nov. 7-ikén* el fogtak, és a' *Bresti* ki kötő helybe kísérték be a' *Frantzia* rabló hajók. — Egy más kapitány ismét azt a' jelentést tette, hogy egynéhány *Fr. fregatták* és rabló hajók 60 Anglus kereskedő hajónal többet vittek bé a' *Rocheforti*, és *Burdegaliai* ki kötő helyekbe.

Hardy után, egy ex Anglus pap *Tooke* vólt az, a' ki a' királyi felség ellen való bűnnel vádotatván, a' törvény szék eleibe idéztetett. Ennek is épen a' vólt a' védelmező prokatora, a' ki *Hardy Támasnak*, és mind a' kettőt igen böltsen védelmezte. *Tooke Nov. 22-ikén* szabadúlt fel a' vád alól, a' melly alkalmatossággal egy olly gyökeres beszédet tartott a' prokatora, melly felelől maga a' fő biró meg vallotta, hogy annál soha szebb és fontosabb óratiót nem hallott. — *Erskine* úr azt mutatta abban meg, hogy az Angliai constitutió szerént tsak azt lehet a' királyi felség ellen való bűnnel vádolni, a' ki életétől és méltóságától meg akarja a' királyt fosztani, és a' ki meg tzáfolhatatlan tanúk által meg győzettetik azokról. A' királyi fiscalis prokátor erre azt felelte, hogy mind azoknak a' titkos társaságoknak, a' mellyeknek szerzője, és ösztönözője vólt *Horne Tooke*, az *Angliai* és *Scotiai* conventióknak öszve gyűjtetésekkor, az a' végek vólt, hogy a' Frantzia respublikának alkotmányát bé vigyék *N. Britanniába*, a' melly fel tételek, úgymond, a'

Tooke maga ki fejezéséből is világos. Mindennek vége lévén, a' 12 eskütt birák, avagy *Juryk*, egymás szobába mentek, 's ottan 10 minutumig való mulatások után vissza térvén a' törvénytévő házba, egyik közülök ezt a' sententziát mondotta: *Not Guilty*, az az, nem találtatott bünösnek. — *Horne Tooke* az eskütt biráknak közönte vele való kegyes bánásokat.

Török Birodalom.

Az *Oct.* 25 ik napján költ Konstantziápolyi levelek belzéllek, hogy ottan ismét nagy forrásban vagynak a' közönséges dolgok, a' miólta a' régi nagy vezér méltóságából le vetetett, 's helyére *Isel Mehemet Kajrói Basa* emeltetett, a' ki *Oct.* 20 ik napján már Konstantzinápolyban vólt. Ez az új nagy vezér 45 esztendő, tüzes, leg jobb erejében való, és a' tudományokban, 's Európai nyelveknek értesében való ajándekjaira, nézve, igen hires és nevezetes ember. E' mellett mind a' *Reis - Effendinek*, mind a' *Kapután Basának* (mitsoda méltóságú emberek legyenek ezek a' Török birodalomban, meg olvashatni az én *Osmanografiamnak* 2 ik darabjában) meg hitt, és belső tzimborás baráttya, és mivel e' kettő eleitől fogva sürgette az Oroszok ellen indítatandó haborút, mindenek olly értelemben vágnak Konstantzinápolyban, hogy annak előbb vagy később, ki kell ütöi.

Svécia.

Nov. 1 ső napján tért vissza az ifjú király, és a' királyi familia *Drotningholmból*, a' királyi lakó városba *Stockholmba*, holott, mind bé menetelekor, mind este az operában, rendkívül való örömmel fogadtatott a' nemzet által (n). Öregbi-

---

(n) *Drotningholm* egész Svéciában a' leg pompásabb királyi mulató palota, a' *Löföl* nevű szi-

tette a' nép örömet leg inkább az is, hogy Mar-
tiústól fogva már 17 ik esztendejében jár az ifjú
király, a' melly korban ennekelötte egynéhány
Sveciai királyok maiorennisseknek, az az, az or-
szág igazgatására alkalmatosaknak lenni tartat-
tak, és el is kezdték az uralkodást, mint p. o.
Gustáv Adolf, az Ország rendjeinek kéresére 17 ik
esztendejében vette kezére a' birodalom kórmá-
nyát, *Kristina* királyné 18 ik esztendejében, *XII.*
Károly 16 ik esztendejében, ambar az attyának
testamentoma szerént, 18 ik esztendejében kellett
vólna nékie az uralkodáshoz fogni, de ő mint
már ifjúságában is igen originalis, és maga feje,
's indulattya után jární szokott fejedelem, keveset
gondolt az atyai rendeléssel, a' mint ezen, 's több
ezekhez hasonló tselekedeteiről meg lehet olvasni,
Frantzia nyelven *Voltairnek* XII. Károly életéről
irt, complet munkáját, magyar nyelven pedig azon
ékes munkát, mellyet Gr. *Gvadány Cs. K. Generál*
Májor, ennekelötte három esztendővel ki adott.
A' jelenvaló században történt Svéciai változá-
soknak alkalmatosságával meg határozatott, hogy
a' korona örököse 21 ik esztendejének el töltése

---

getben, Stockholmhoz egy mélföldnire, mely-
lyet Hedviga Eleonora, X. Károly Gustav ki-
rálynak felesége, epitetett 1662 ik esztendö-
ben, az a' mellett lévő igen szép és kies kertel
egyetemben. Az ezen palotában lévő termé-
szeti gyűjteményeknek kabinetuma egész Euró-
pában leg szebb és leg tökéletesebb, a' szép
festett képéknek gyűjteménye sem alávaló. —
Adolf Fridrik király, 1755 ik esztendőben,
egy szép Chinai házat ragasztatott a' mellé,
a' leg szebb és leg valogatottabb Chinai por-
cellan édenyekkel fel is ékesítette 's azt kedves
feleségének, születése napjának emlékezetére
ajándékozta. Az itt lakó fabrikansok és mes-
ter emberek, sok szép atzél munkákat, és igen
fein tsipkéket szoktak készíteni.

előtt ne uralkodhasson, addig pedig, a' minorennitásnak elzendeiben, hol az özvegy királyné, hol a' meg holt királynak testvére, mint most; hol az Országnek rendjei, hol egy a' leg főbb ministerek közül, a' kihez t. i. leg nagyobb bizodalma vagyon az Ország rendjeinek, viselik a' tütorságot és a' regenséget, mint p. o. *Gustav Adolf* halála után, *Kristina* királyné minorennitása alatt, *Gr. Oxenstirn Elek*, igen hires Svéciai első minister.

A' mostani Svéciai ifjú király *Gustav Adolf*, noha tsak múlt Martiusnak 30. ik napján töltötte el életének 16. ik elzendejét; még is mindazáltal már is el kezdette magát az uralkodásnak mesterségében gyakorlani, és még előre magát el készíteni. — Leg elsőben, *Nov. 5. ikén* ment az udvari törvény székbe, 's jelen vólt annak gyűlésein, és az Ország constitutioja szerént, három egész hólnapig fog oda járni a' törvényes dolgokban való esmértségének öregbitése véget. Azon időnek el telése után, a' több fő dicasteriumokat fogja meg látogatni. Mind az Országnek constitutioja, mind meg holt édes attyának testamontoma ezt kívánnyák tőlle.

Múlt hólnapban, az az, Novemberben tettezt *Stockholmban*, az ifjú királynak, és regensnek jelenlételekben egy telegrafussal proba, melly által egynehány minutumok alatt a' fellyebb említett *Drotningholmi* királyi palotába kérdés küldetett, 's arra válasz is ment vissza. Ennek alkotmánya is sokban hasonlit a' *Chappe* úr telegrafusához, és valamint ezen, úgy amazon is egy magas vas rúd vagyon, 's annak két végeire, két toll ragasztatva. — Egy *Edelkrantz* nevű *Stockholmi* Cancellária Tanácsos úr készítette, és igazgattya azt. Maga a' király és a' Regens tették fel a' *Drotningholmba* küldetett kérdést, mellyre egyenes válasz ment vissza.

Erdély Ország.

Kolosvár 2. Dec. Hoffzas halgatásom után kívánom kedves Kuriromnak jelenteni, hogy most itten nállunk tartatik az ország Gyüllése, és hogy sok méltóságos urakhoz és alizonyságokhoz vagy on Izerentsénk, az elsőbhek rész szerént az ország dolgainak folytatására, rész szerént pedig annak tapasztalása véget gyüllöttének fel, hogy és miként mennek a' Hazának dolgai; az utólsóbbak, az az, a' szép nem pedig magát mutogatni és mulatni akarja.

Már egynéhány izben tartottak az ország Karjai és Rendjei gyüllést, az elsőbb ülések, a' szokás szerént, a' Fels. királyi parantsolatnak, a' Kir. Commissarius credentionallissának fel olvas-tatasával, 's több e' felé ceremonialekkel töltetek el. Hanem *Nov. 17-ikén* az úgy nevezett *systematica Deputatio* rendeltetett ki, a' múlt ország Gyüllése után a' Fels. király és Fejedelem eleibe terjesztetett, és rész szerént meg erősitetett, rész szerént pedig jóva nem hagyatott izikkelyeknek további meg vizsgálásokra. —

Nov. 19-ikén tartatott Gyüllésben az a' kérdés vétetődött elő, hogy vallyon most e' eleinte, vagy pedig az ország Gyüllésének végződésével légyen candidatio az ország üres Fő hivatalyaira (mert nállunk az ország, és nem más választya a' főbb hivatalosokat, hanem a' Fejedelem szokta őket hivatalyáikban meg erősíteni)? Ezen kérdésre ki egy, ki másféle módon szóllott, végtére tsak ugyan abban allapadianak meg a' Karok és Rendek, hogy a' candidatio az ország Gyüllésének kezdetékor vétetődne elő, és végezetne el; a' minthogy mingyárt következett Szombaton a' fő Kintstárságra, annakutánna való héten pedig, a' több főbb hivatalokra candidáitattak azokra alkalmas subiectumok; még pedig Hazánk sarkalatos törvényei szerént, mind a' Catholicusok, mind a' Protestansok, mind az uni-

tariusok közül. A' voksnak többsége szerént *Thesaurarius*ágra Gr. *Kemény Farkas* ö *Excellentiája*; a' *Kir. Tábla Praesességre*, Mélt. *Zejk Dániel*, a' Fels. udv. Erdélyi Kancelláriának egyik *Referendarius*a. — Ország fő *Commissarius*ságára Gr. *Teleky Lajos* úr, *Exactoratus Praesességre* pedig, Gr. *Bethlen József* úr ö Nagyságok választattak. — Mászor többet.

* * *

A' N. Erdély Ország, Fels. udv. Kir. Kancellárián eddig elé vólt *Referendarius* B. *Miske József* Urat, az ö Felsége maga kegyelmes *Resoluciója* szerént, *hosszas ideig, hűségesen, és hasznosan tett szolgálattyanak megfontolásából*, *Consiliarius*i characterének meg tartása mellett, esztendőnként járandó 4000 for. pensióval, méltóztatott ö Felsége, tsendes nyugodalomra bocsátani. —

Tudománybeli Tűdősítés.

Jelentetik az érdeemes közönségnek hogy ezen fojó 1794 eszt. *Kiss Asszony* Havában amaz irtóztató, példát tsak alig esmerő tisztességet véghez vitt fő Ispányságába való bé léptetése, amaz országunk elsőbjei között való *Gróf Károlyi József* Úr ö Nagyságának versekbe foglalt le irását, és *Kolosvárott*, a' *Ref. Collegium* betűivel tulajdon költségén való ki adott könyvetskéjét ezen *Farkas András* mind el nem adhatván, Erdély országába már most (*Pesten* *Prokátor* T. *Rekvingy* Urnál) ingyen ajánlja mindeneknek: mindazáltal ha valaki valamit akar ajándékba adni, meg nem veti. Sőt ezen kívül azt igéri, hogy a' Magyarok Főbjeinél maga se sajnál verseivel udvarolni.

2szor. Ezen sokakt előtt esméretes *Poeta* szándékozik egy jeles új *Komédiás* könyvet ki bocsátani *Pesten* ilyen homlok irással. *A' földi pipa*

Vásár, melly szerént kérettetnek az előre fizetők (a' kik ezen új találmányokkal ékeskedő könyvet magoknak kívánnyák meg szerzeni) 1 Rforiatot ne sajnalyanak az alább ki nevezendő helyeken ezen bizonyos személyeknél le tenni ugy mint.

Affzony vásárán Rector Somjai János Urnál.

Abonyon N. Fitos István Urnál.

Böszörményben. Vetsei Samuel Urnál.

Debretzenben Teként. Consiliarius Lukátsy József Urnál.

Enyeden T. Professor Benkő Ferentz Urnál.

Gentsen Tiszt. Odor Mihály Urnál.

Halason T. Tormásy János Urnál.

Körösön T. Prof. Fodor Gerson Urnál.

Károlyban N. Tallas Pal Uramnál.

Miskóltzon N. Molnár Szűcs Mihály Urnál.

Makón T. Etsedy Mikos Urnál.

Mindszenten Sándor József udvar bíró Urnál.

Nánáson T. Némety István Urnál.

Ó Budán T. Dobos István Urnál.

Pesten Landerer könyv nyomtatónál.

Sámsonban Kajzer István Urnál.

M. vásárhelyen T. Dávidhazy Uramnál.

3szor. A' Pokolbeli Utazás Neve alatt ki jött könyve annyira meg szükült az ironak, hogy gondolkozik a' második, és bővebb kiadás iránt. Ezek szerént a' kiknek vagy az előre, vagy erre tettik előre adni a' pént, minél hamarébb kézhez adják hogy Szent Pál Napra Landerer Urhoz felküldödhessen. Irtam Bétsben 1794 Sz. And. Hav. 30. napj. Farkas András Haza Törvényének praktikánsa.

Ma küldöm a' Frantzia Telegrafusnak magyarázattját.